

minisztérium, a közönség, de még a szakma is, ezért nagyon nehéz megfelelni. Sokféle szempont van. A legfontosabb célkitűzésünk jelenleg az arculat, a művészi hitvallás kialakítása. Ez viszont nem megy egyik napról a másikra. Olyan előadásokat, rendezvényeket, fesztiválokat kell szerveznünk, amelyek bizonyítják, hogy a Nemzeti Színház egy olyan intézmény, ahol sokféle művészi megnyilvánulásnak helye van.

34. MAGYAR FILMSZEMLE

Amikor – egy hétre – a magyar filmeké a főszerep

Minden év első hónapjainak nagy és várt eseménye a magyar filmszemle. Az évtizedek óta pénzühiannyal küszködő magyar filmgyártás ilyenkor megmutathatja, mire is képes, még ilyen körülmények között is. Ezekben a hetekben valóban a mozgóképé a főszerep: a vetítőtérmegek, viták helyszínei megtelnek, s nemcsak a szakma, a kritikusok, de utóbbi időben a közönség is megoszthatja véleményét, gondolatait másokkal. A szemle korábban inkább zártkörű esemény volt, de az elmúlt évek tapasztalatai bizonyítják, hogy érdemes a nagyközönség felé nyitni, hiszen a magyar filmek „civil” barátai is nagy számban képviseltetik magukat az eseménysorozaton.

És újra eljött. Immár a harmincnegyedik. Ha nem is könnyen, de összejött rá a pénz is, közel százharmincmillió forint. Az ideit must-rát a Mammuth moziban, a Millenáris Teátrumban és az Uránia Nemzeti Filmszínházban rendezték meg január 28. és február 4. között. Minden esztendőben felmerül az is, hogy milyennek kellene lennie az ideális helyszínnek. „Olyan körülményeket próbálunk teremteni, amely méltó ehhez a nagy eseményhez. A filmrendezőknél, alkotóknál joguk van ahhoz, hogy olyan helyen és környezetben mutassuk be alkotásaikat, amely azt mutatja, hogy megérte olyan sokat dolgozni, olykor gyötrődni egy-egy művel. Egy olyan helyet szerettünk volna, ahová sok ember elfér, s mellette vannak olyan létesítmények, ahol hangulatos körülmények között lehetőség van a filmeket köve-

tó viták lebonyolítására, továbbá kiállítások rendezésére” – vallotta Koltai Lajos, a filmszemletanács elnöke. Tehát a Mammutban vetítették a játékfilmeket, a kísérleti és kisjátékfilmeket, valamint a dokumentumfilmeket is a szakma, s korlátozott számban a nagyközönség számára. Az Uránia nyitottabb volt a közönség felé, míg a Millenáris Teátrum – ahol kialakítottak egy hétszáz férőhelyes ideiglenes vetítőteret – a szemle játékfilm-díszbemutatóinak, valamint a nyitó és záró eseményeknek volt a helyszíne. A vitákra, szakmai fórumokra a Millenáris Fogadóban került sor.

A 34. Magyar Filmszemle Szabó István Oscar-díjas filmrendező szakmai megnyitójával kezdődött, majd Koltai Lajos adta át az életműdíjakat. Az idén Bárdy György színész, Bíró Zsuzsa forgatókönyvíró-dramaturg, Jankovics Márta gyártásvezető, Kármentő Andrásné vágó, Kovács András és Luttor Mara rendező, valamint Óvári Lajos gyártásvezető-producer részesült elismerésben.

Jancsó Miklós *Kelj fel komám, ne aludjál* című filmjével indult az idei magyar seregszemle. A *Kapa-Pepe (Nekem lámpást adott kezembe az Úr Pesten, Anyád! a szűnyogok, Utolsó vacsora az Arabs Szürkénél)* sorozat negyedik felvonása ez. Az egy hét alatt a versenyprogramban huszonkét játékfilm, huszonegy kísérleti és kisjátékfilm, harminchét dokumentumfilm vett részt. Ezen kívül a Színház- és Filmművészeti Egyetem hallgatóinak vizsga- és diplomafilmjeit is megtekinthették. Az idei filmszemle egyik újdonsága volt, hogy az első két napon szinte csak dokumentumfilmeket vetítettek, így a nem fikciós filmek nem kerültek méltatlan helyzetbe a játékfilmekkel szemben. A játékfilmek ugyanis mindig népszerűbbek voltak, s legtöbben – ha választani kellett – mindig azokat választották. A dokumentumfilmeseeknek, és nekünk is, nagy öröm ez, hiszen nem csupán a létfenntartásért küszködnek évről évre, hanem a nézőkért is. Mozikban már alig-alig látni dokumentumfilmet, legtöbbször csak egy-egy fesztivál keretében. Pedig olyan műfaj ez, amely nem csupán egy nemzet fejlődése szempontjából fontos, hanem segít a múlt feldolgozásában, megismerésében, s az emberek közötti kapcsolatok, a tolerancia kialakításában is. A dokumentumfilmek versenyében a rendezők több generációt képviseltek, remélhetőleg ez azt bizonyítja, hogy e műfaj iránt is érdeklődik a fiatalabb filmes korosztály.

A versenyben lévő játékfilmek között több olyan film is szerepelt, amelyet a mozi járók már megismerhettek, többek között Fonyó Gergely *Na végre itt a nyár*, Novák Emil *Sobri* és Sas Tamás *Szerelem*

tól sújtva című mozija. Bereczki Csaba *Bolondok éneke* címmel készített filmet, amely egy romániai elmeógyógyintézetben játszódik, s szereplői egy idő után úgy érzik, hogy ez a világ sokkal őszintébb és megértőbb, mint a falakon túli volt. A *Bolondok énekét* – ahogyan a versenyen kívüli *Hídembert* és a *Bánk bánt* – sem kerülte el a politikai vihar, de a lényeg, hogy elkészülhetett. A versenyben látható még többek között Szilágyi Andor első rendezése, valamint Kardos Sándor és Szabó Illés mozija, a *Téltalálat*. „Az alaptörténet szerint egy ember hatszázötvenezer forintot nyer a totón, amelyet az ’56-os forradalom első napján vesz fel. Sajátos egybeesés, hogy életének egyik legszerencsésebb napja egybeesik a magyar nemzet egyik legnagyobb pillanatával, amikor, úgy tűnik, kivívhatja a szabadságát. Miként elbukik a forradalom, úgy bukik el a főhős is. A film se nem vígjáték, se nem tragédia: egy fordulatokban gazdag, keserédes, groteszk történet. Azt szeretnénk, hogy a néző ne tudja, hogy most sírjon vagy nevéssen” – mondta a film társrendezője, Szabó Illés. Érdekes próbálkozás a *Jött egy busz...* című film, amely öt fiatal rendező – Bodó Viktor, Mundruczó Kornél, Pálfi György, Schilling Árpád és Török Ferenc – egymáshoz lazán kapcsolódó etűdjeiből áll. Ha szerényen is, de képviseltette magát az animációs filmszakma is. Többek közt Rófusz Ferenc *Tűzet szüntess*, Péterffy Zsófia *Kalózkodó szeretője*, Gyulai Líviusz *Az én kis városom*, Reisenbüchler Sándor *A fény pillanata* című alkotásait láthattuk a filmszemlén.

Aki már volt magyar filmszemlén, az azért, aki esetleg még nem, az azért látogasson el valamelyik moziba – magyar filmet nézni. Ha lehet, tegyünk ezt ne csupán a filmes seregszemle hetében, de az esztendő hátralévő részében is. Nem járunk rosszul. Csak egy „kis” támogatás és odafigyelés kell.

NEDBÁL MIKLÓS